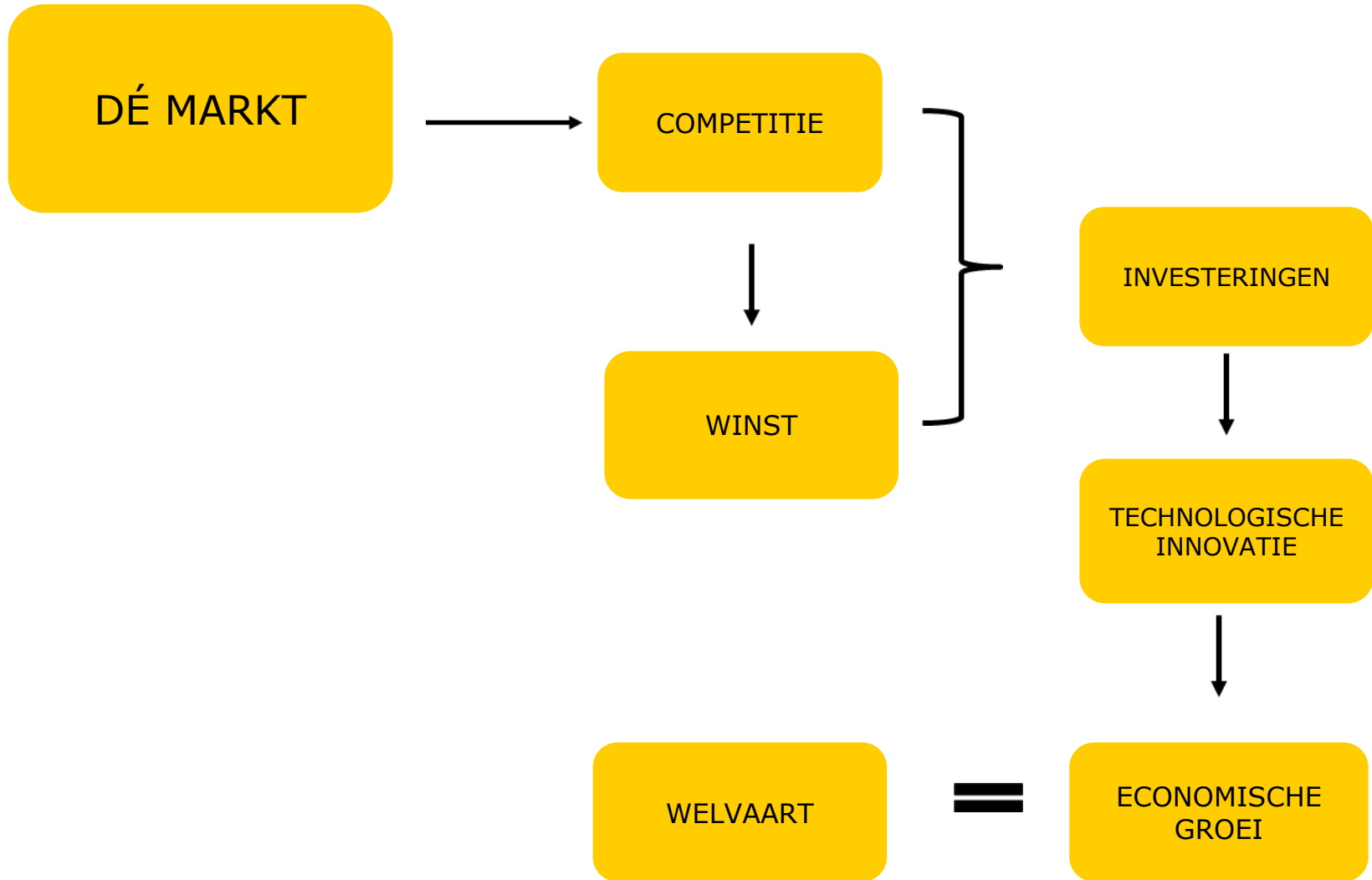

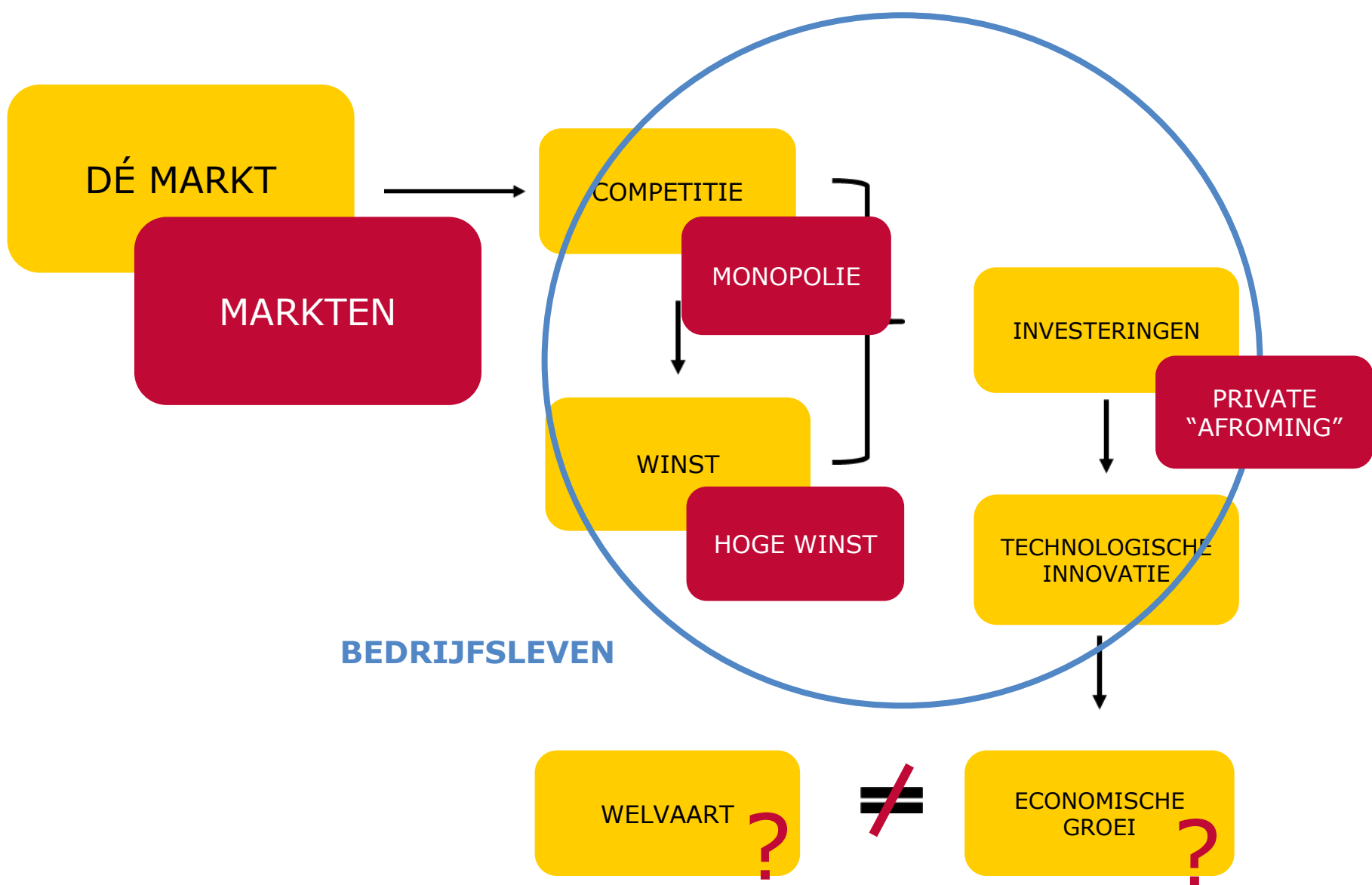
De coöperatie als sleutel tot duurzame welvaartontwikkeling

Bas van Bavel
Universiteit Utrecht

Nationale Coöperatiedag
13 november 2024

Brede Welvaart

- Achterblijvende of zelfs stagnerende welvaartsontwikkeling 2008-nu
- Ongelijkheden
- Onzekerheid over toekomst
- Sterkste welvaarts groei c. 1910 - 1970

Dominante rol van markt

- Toenemende accumulatie
- Monopolies, economische macht
- Vertaling naar politieke invloed
- Instituties van markt aangepast
- Zelfversterkend proces

Geen tegenwicht door staat

- Opgenomen in dit proces
- Steeds minder in staat tot redistributie

Evenwicht door coöperaties, associaties?

Associatieve organisatie heeft andere logica

	Markt	Associatie
Leden	Geen, deelnemers	Formeel lidmaatschap
Organisaties	Bedrijven	Coöperaties, verenigingen,
Bron van positie leiders	Vermogen	Governance, instemming van leden
Allocatiemechanisme	Prijs	Procedures, afstemming
Leidende principes	Competitie	Gemeenschappelijk belang, naleving beslissingen

Voorwaarden voor associatie om echt een tegenwicht te kunnen vormen

Als economisch tegenwicht:

- Niet vrijblijvend maar verplichtend voor de leden
- Niet alleen coördinatie maar ook allocatie van inputs van de economie (grond en natuurlijke hulpbronnen, arbeid en kapitaal)
- Controle over grond en kapitaal (bezit van vermogen)
- Inzet van grond, arbeid en kapitaal door beslissingen van de leden
- Samenwerking tussen associaties (versoepeling kartelwetgeving)

Als politiek tegenwicht:

- Samenwerking tussen associaties (regionaal, landelijk)
- Wil om ook politieke invloed te verwerven
- Wil om (semi-) publieke goederen voort te brengen
- Wil om (semi-) publieke verantwoordelijkheden op te nemen
- Recht om (semi-) publieke macht uit te oefenen (door regulering, sancties, ...)

Maatschappelijke democratie naast politieke democratie

Zijn dit wilde ideeën?

Dit klinkt gewaagd, maar....

Het was precies de praktijk in Nederland in de periode c. 1930- c. 1990

Droeg bij aan verminderen maatschappelijke en politieke polarisatie

Droeg bij aan succesvol aangaan van zeer grote uitdagingen (opbouw sociale zekerheid, oplossen woningnood, wederopbouw, ...)

Was de periode van grootste groei van brede welvaart, ondanks zeer moeilijke omstandigheden (crisisjaren, Tweede Wereldoorlog, ...)

Wel nodig: voortdurend tegenwicht door overheid, staat, markt, rechtsstaat en parlementaire democratie.

